Lietas Nr. C29466116
Lietas arhīva Nr. C-4661-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 20.jūlijā

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
tiesnese Inese Bērziņa
ar tiesas sēdes sekretāri Jūliju Prokopoviču,
piedaloties prasītājas /Nosaukums A/ pilnvarotam pārstāvim /pers. A/, atbildētājai /pers. B/ un atbildētājas pilnvarotam pārstāvim /pers. C/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. B/ par darba līguma izbeigšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā /Nosaukums A/ (turpmāk arī – prasītāja) cēla prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī– atbildētāja) par darba līguma izbeigšanu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētāja savas pārejošas darbnespējas dēļ nav veikusi darbu no 2013.gada 27.marta līdz 2013.gada 8.aprīlim, no 2013.gada 27.maija līdz 2013.gada 5.jūnijam, no 2013.gada 6.jūlija līdz 2013.gada l8.jūlijam, no 2013.gada 30.augusta līdz 2013 gada 16.septembrim, no 2013.gada 6.novembra līdz 2013.gada 4.decembrim, no 2014.gada 19.janvāra līdz 2014.gada 4.februārim, no 2014.gada 15.februāra līdz 2014.gada 14. martam, no 2014.gada 22.maija līdz 2014.gada 31.maijam, no 2014.gada 17.jūnija līdz 2014.gada 1.jūlijam, no 2014.gada 21.jūlija līdz 2014.gada 6.augustam, no 2014.gada 8.septembra līdz 2014.gada 17.septembrim, no 2014.gada 17.oktobra līdz 2014.gada 2.novembrim, no 2014.gada 11.decembra līdz 2015.gada 1.janvārim, no 2015.gada 20.janvāra līdz 2015.gada 10.februārim, no 2015.gada 8.maija līdz 2015.gada 26.jūnijam, no 2015.gada 4.augusta līdz 2015.gada 13.augustam, no 2015.gada 1.septembra līdz 2015.gada 10.septembrim, no 2015.gada 14.septembra līdz 2015.gada 27.septembrim, no 2015.gada 1.novembra līdz 2015.gada 4.decembrim, no 2016.gada 7.janvāra līdz 2016.gada 8.janvārim, no 2016.gada 3.marta līdz 2015.gada 12.martam un no 2016.gada 22.marta līdz 10.aprīlim, ko apliecina ģimenes ārsta /pers. D/ izsniegtās darbnespējas lapas Nr.58, Nr.121, Nr.148, Nr.100, Nr.194, Nr.137, Nr.261, Nr.179, Nr.343/1, Nr.235, Nr.380, Nr.252/1, Nr.la, Nr.12., Nr.9, Nr.45, Nr.36, Nr.86/1, Nr. 135, Nr.103, Nr.155, Nr.109/1, Nr.l 18/1, Nr.281, Nr.290, Nr.293, Nr.308, Nr.313/2, Nr.182, 402/2, 199/1, Nr.7., Nr.43, Nr.61, Nr.28 un ģimenes ārstes /pers. E/ izsniegtā darbnespējas lapa Nr. 36/15.

Prasītāja norāda, ka saskaņā ar Darba likuma 101. panta pirmās daļas 11.punkta noteikumiem darba devējam ir tiesības uzteikt darba līgumu, ja darbinieks pārejošas darbnespējas dēļ neveic darbu vairāk nekā sešus mēnešus, ja darbnespēja ir nepārtraukta, vai vienu gadu triju gadu periodā, ja darbnespēja atkārtojas ar pārtraukumiem, šajā laikā neieskaitot grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, kā arī darbnespējas laiku, ja darbnespējas iemesls ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība. Tādējādi Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkts skaidri nosaka, kādi nosacījumi ir ņemami vērā, lai tos piemērotu, uzsakot darba līgumu.

Kā to norāda Augstākās tiesas Civillietu departaments savā 2014. gada 31.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-2884-14, lai piemērotu Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktu, darba devējam nav paredzēts veikt jebkādu citu kritēriju vērtēšanu, kā vien to, vai iestājušies tie apstākļi, kas ietilpst Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkta normas tvērumā.

Tādējādi, ja atbildētāja pārejošas darbnespējas dēļ nav veikusi darbu vairāk nekā vienu gadu triju gadu periodā un darbnespējas iemesls nav nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, tad prasītājai ir pietiekams un likumīgs pamats uzteikt darba līgumu atbildētājai.

Saskaņā ar prasītājai pieejamo informāciju atbildētāja ir Latvijas Apvienoto biedru arodbiedrības „LABA" biedrs.

Izpildot Darba likuma 110.panta nosacījumus, prasītāja 2016.gada 7.aprīlī lūdza arodbiedrības LABA piekrišanu atbildētājas, kurš ir arodbiedrības LABA biedrs, atlaišanai, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 11. punktu.

2016.gada 18.aprīlī /Nosaukums A/ saņēma arodbiedrības LABA 2016.gada 14.aprīļa atbildi kurā norādīts, ka arodbiedrība LABA nedod piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar prasītājas nodarbināto /pers. B/.

Saskaņā ar Darba likuma 110.panta ceturto daļu, ja darbinieka arodbiedrība nepiekrīt darba līguma uzteikumam, viena mēneša laikā no atbildes saņemšanas dienas darba devējs var celt prasību tiesā par darba līguma izbeigšanu.

Prasītāja lūdz izbeigt darba līgumu, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktu. Tāpat lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70, pārskaitot šo naudas summu uz prasītājas norēķinu kontu AS "Citadele banka", kods PARXLV22, konta Nr./konta numurs/.

Prasība pamatota ar Darba likuma 1010.panta pirmās daļas 11.punktu, 110.panta ceturto daļu, Civilprocesa likuma 34.panta 4.punktu, 41.panta pirmo daļu, 131.panta 1.punktu, 97., 190. un 193.pantu.

[2] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros atbildētāja norāda, ka, paļaujoties uz prasītāja precizitāti un godprātību, atbildētāja šobrīd neapstrīd prasībā norādīto pārejošas darbnespējas periodu uzskaitījumu, kā arī slimošanas faktu kopumā.

Tāpat atbildētājai nav iespēju pierādīt, ka darbnespējai būtu arodslimības raksturs, lai gan /amats/ darbs kopš 2001.gada ir nelabvēlīgi ietekmējis atbildētājas veselības stāvokli.

Formāli darba devējam ir iespēja piemērot *Darba likuma* 101.panta pirmās daļas 11.punktu un panākt darba līguma izbeigšanu saistībā ar apstākli, ka atbildētāja trīs gadu periodā ilgāk kā vienu gadu nav veikusi darbu pārejošas darbnespējas dēļ. Taču šī darba devēja tiesība ir akceptējama, ja tiesību norma tiek tulkota gramatiski, kas nebūt nav prioritārā tiesību normu interpretācijas metode.

Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkts iekļauts likuma redakcijā ar 2010.gada 4.marta likumu *"Grozījumi Darba*

likumā", kas stājās spēkā 2010.gada 25.maijā (Publicēts: "Latvijas Vēstnesis", 47 (4239), 24.03.2010.). Likumprojekta anotācijas trešajā sadaļā *"Normatīvā akta projekta būtība"* ir norādīts grozījumu mērķis, proti, *lai risinātu problēmu, kas saistīta ar negodprātīgiem darbiniekiem, kas ilgstoši neveic darbu pārejošas darbnespējas dēļ.* No iepriekš minētā var secināt, ka likumdevēja mērķis ir nevis mainīt likumā pastāvošo, īpaši labvēlīgo režīmu attiecībā uz darbinieka aizsardzību pārejošas darbnespējas gadījumos bet radīt priekšnoteikumus darba devēja aizsardzībai pret negodprātīgiem darbiniekiem, kas ļaunprātīgi izmanto šo likumā nostiprināto labvēlīgo režīmu.

Tādējādi, lai pilnībā izprastu tiesību normas piemērošanas atbilstību teleoloģiskajai interpretācijas metodei ir jānoskaidro:

1) vai darbinieka rīcībā ir manāma *negodprātība;*
2) vai darba devēja interese ir aizsargājama ar minēto tiesību normu.

Godprātīgs (cilvēks, rīcība) – tāds, kam raksturīgs godīgums, apzinīgums; tāds, kurā izpaužas šādas īpašības. Tātad negodprātīga rīcība — rīcība, kas ir pretēja godīgumam, apzinīgumam. Atbildētāja ieskatā saslimstība, sevišķi ar tādu slimību kā Hepatīts C, nevar tikt vērtēta kā negodprātīga rīcība, kuras patiesais nolūks kaut mazākā mērā būtu vērsts uz citu mērķu sasniegšanu. Darbnespējas dēļ radītie pārtraukumi darbā ir vērsti tikai un vienīgi veselības traucējumu uzlabošanas nolūkā. Negodprātīga rīcība šeit nav konstatējama, kā arī nav pierādīta. Gluži pretēji, atbildētāja savu iespēju robežās ir veikusi darba pienākumus, saskaņā ar 2001.gada 15.janvāra noslēgto darba līgumu. Turklāt, no slimības lapu skaita ir redzams, ka pat slimības saasinājumu laikā atbildētāja ir centusies atgriezties darbā un pildīt savus darba pienākumus. Jebkurā gadījumā, negodprātīga rīcība šeit nepastāv.

Prasītāja lietā nav pierādījusi, ka viņa interese šajā situācijā ir aizskarta, un kā atbildētājas slimība *"grauj"* darba devēja saimniecisko darbību. Papildus tam, ka *Darba likuma* 101.panta pirmās daļas 11.punkta piemērošana ir prasītāja tiesība, nevis pienākums, lietā nav dots skaidrojums šīs tiesības izlietošanas nepieciešamībai. Lai gan likums tieši šādu pienākumu neuzliek, tomēr tiesību normas mērķis ir vērsts uz to, ka strīda gadījumā šis apstāklis būtu vērtējams.

Atbildētājai nav saprotams, kā viņas slimība (tas ir objektīvs apstāklis, kas nav atkarīgs no darbinieka gribas, uzvedības vai spējām *Darba likuma* 101.panta pirmās daļas izpratnē) nelabvēlīgi ietekmē parasto darba gaitu uzņēmumā. /amats/ savus darba pienākumus veic saskaņā ar maiņu grafiku. Jebkuru problēmu var atrisināt ar organizatoriskiem paņēmieniem, tādējādi atturoties no galējā līdzekļa - darba tiesisko attiecību izbeigšanas.

Turklāt, nav izslēgts arī cits risinājums, kā, piemēram, nepilna darba laika noteikšana u.tml.

Lūgumam atturēties no darba līguma izbeigšanas ir arī emocionāli apsvērumi. Tie ietver tādus apstākļus kā darba tiesisko attiecību ilgums un kvalitāte (atbildētājai nav bijuši būtiski pārkāpumi, un darba attiecību ilgums ir vairāk kā 10 gadi). Latvijā ir acīmredzami maz tādu darba devēju, kur būtu iespējams strādāt /nosaukums/ profesijā.

Ņemot vērā minēto, atbildētāja lūdz tiesu prasītājas prasību noraidīt.

[3] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamata, lūdza prasību apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis uzturēja paskaidrojumos norādīto, paskaidroja, ka prasību neatzīst.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar prasības pieteikumu, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[5] Civilprocesa likuma 190.panta otrā daļa nosaka, ka tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Saskaņā ar Darba likuma 110.panta pirmo daļu bez attiecīgās arodbiedrības iepriekšējas piekrišanas nav atļauts uzteikt darba līgumu darbiniekam – arodbiedrības biedram, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktu. Darba likuma 110.panta trešā daļa paredz, ka darba devējs var uzteikt darba līgumu uz likumā paredzētajiem pamatiem ne vēlāk kā mēneša laikā no dienas, kad saņemta arodbiedrības piekrišana.

Prasītāja ir norādījusi, ka atbildētāja ir Latvijas Apvienoto biedru arodbiedrības „LABA" biedrs.

No lietas materiāliem konstatējams, ka prasītāja, izpildot Darba likuma 110.panta nosacījumus, 2016.gada 7.aprīlī lūdza Latvijas Apvienoto biedru arodbiedrības LABA piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktu. Tādējādi tiesa atzīst, ka prasītāja ir izpildījusi ar Darba likuma 110.panta pirmajā daļā noteikto pienākumu.

Prasītāja 2016.gada 18.aprīlī saņēma Latvijas Apvienoto biedru arodbiedrības „LABA" 2016.gada 14.aprīļa atbildi kurā norādīts, ka arodbiedrība nedod piekrišanu darba tiesisko attiecību izbeigšanai ar prasītājas nodarbināto /pers. B/.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā prasītāja 2016.gada 2.maijā cēla prasību pret atbildētāju par darba līguma izbeigšanu.

Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka prasītāja prasību par darba līguma izbeigšanu ir cēlusi, ievērojot Darba likuma 110.panta trešā daļā noteikto termiņu.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja no 2001.gada 15.janvāra (ar darba līguma grozījumiem, kas izdarīti 28.09.2006.) strādā /Nosaukums A/.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja savas pārejošas darbnespējas dēļ nav veikusi darbu vairāk nekā vienu gadu triju gadu periodā, ko apliecina lietas materiāliem pievienotās ģimenes ārstu izziņas.

Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktā noteikts, ka darba devējam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, ja darbinieks pārejošas darbnespējas dēļ neveic darbu vairāk nekā sešus mēnešus, ja darbnespēja ir nepārtraukta, vai vienu gadu triju gadu periodā, ja darbnespēja atkārtojas ar pārtraukumiem, šajā laikā neieskaitot grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, kā arī darbnespējas laiku, ja darbnespējas iemesls ir nelaimes gadījums darbā, kura cēlonis saistīts ar darba vides faktoru iedarbību, vai arodslimība.

Darba likuma 109.panta ceturtā daļa noteic, ka darba devējam aizliegts uzteikt darba līgumu ar darbinieku šā likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktā noteiktajā gadījumā līdz darbspēju atgūšanai vai invaliditātes noteikšanai, ja darbnespējas iemesls ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība.

Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka visās atbildētājai izsniegtajās darbnespējas lapās kā pārejošas darbnespējas cēlonis norādīts „cits cēlonis". Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka atbildētājas pārejošas darbnespējas iemesls nav bijis nelaimes gadījums darbā vai arodslimība, kas būtu par šķērsli darba devējam uzteikt darba līgumu darbiniekam.

Līdz ar to nav konstatējams Darba likuma 109.panta ceturtajā daļā noteiktais aizliegums uzteikt darba līgumu pēc Darba likuma 101. panta 1.daļas 11.punkta ar darbinieku pārejošas darbnespējas laikā līdz darbspēju atgūšanai vai invaliditātes noteikšanai, jo minētā likuma norma attiecas uz gadījumiem, kad darbinieka pārejošas darbnespējas iemesls ir nelaimes gadījums darbā vai arodslimība.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka ir pamatota un apmierināma prasītājas prasība izbeigt darba līgumu, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktu.

Tiesa par nepamatotu uzskata atbildētājas pārstāvja viedokli, ka darba devējs ir rīkojies nepamatoti, ceļot prasību pret atbildētāju kā lojālu un ilggadēju darbinieci par darba līguma izbeigšanu saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkta pamata, jo minētās tiesību normas subjekts, atbildētājas ieskatā, ir negodprātīgs darbinieks.

Kā atzīts judikatūrā, tad Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkts skaidri nosaka, kādi nosacījumi ir ņemami vērā, lai to piemērotu uzsakot darba līgumu. Šī norma neparedz nekādu citu kritēriju vērtēšanu. Darba devējam nav pienākuma un iespējas vērtēt darbinieka slimības raksturu, jo no darbnespējas lapas nevar iegūt informāciju, ar kādu slimību darbinieks slimo. Darba devējam nav pamata apšaubīt izsniegtās darbnespējas lapas (Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 6.novembra spriedums lietā Nr.SKC–1543/2012). Līdz ar to, izmantojot Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punktā ietvertās tiesības, darba devējs paļaujas uz darbnespējas lapā sniegto informāciju, jo pienākumu pārbaudīt darbnespējas pamatotību vai iemeslus Darba likuma normas neparedz (Augstākās tiesas Senāta 2014.gada 31.oktobra spriedums lietā Nr.SKC–2884/2014).

Lietā jau konstatēts, ka atbildētājai izsniegtajās darbnespējas lapās kā pārejošas darbnespējas cēlonis ir norādīts "cits cēlonis". Tāpat Augstākās tiesas Senāts 2015.gada 27.janvārī, izskatot lietu Nr.SKC-1840-15 ir devis skaidrojumu par to, ka Darba likuma 101.panta pirmās daļas 11.punkts ir saistāms ar likumdevēja vēlmi noregulēt jautājumu situācijās, kad darba devējs nespēj nodrošināt savu darbību, jo darbinieki ilgstoši slimo un nespēj veikt darba līgumā noteikto darbu, taču par minētās normas subjektiem nenosakot tikai negodprātīgus darbiniekus.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Tiesas izdevumi ir valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (Civilprocesa likuma 33.panta otrās daļas 1. un 3.punkts). Apmierinot prasību, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami tās samaksātie tiesas izdevumi: valsts nodeva 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie tiesas izdevumi 4,70 EUR, kopā 75,84 EUR (septiņdesmit pieci *euro* 84 centi), pārskaitot šo naudas summu uz prasītājas norēķinu kontu AS "Citadele banka", kods PARXLV22, konta Nr./konta numurs/.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-195.pantu un 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt.

Izbeigt darba līgumu, kas noslēgts starp /Nosaukums A/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, un /pers. B/, personas kods /personas kods/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums A/, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus: valsts nodevu 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos tiesas izdevumus 4,70 EUR, kopā 75,84 EUR (septiņdesmit pieci *euro* 84 centi), pārskaitot šo naudas summu uz /Nosaukums A/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, norēķinu kontu AS "Citadele banka", kods PARXLV22, konta Nr./konta numurs/.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese I.Bērziņa